

19.170667

RAADSADVIES

Zaakdossier: D00150185

raadsadvies

2019/13382	
Auteur	: M.J. van der Hoek
Afdeling	: Maatschappelijke Dienstverlening
E-mail	: Juanita.van.der.hoek@uden.nl
Port.	: G. van Heeswijk

Effect op de begroting

☐ Ja ☒ Nee**Onderwerp**

Begroting 2020 en jaarstukken 2018 GGD-HvB

Advies

1. Een positieve zienswijze te geven op de begroting 2020 van de GGD Hart voor Brabant.
2. Kennis te nemen van de jaarstukken 2018 van de GGD Hart voor Brabant.
3. Voor deelname aan deze coöperatie de wens te uiten dat de GGD afziet van deelname omdat eerst de impact hiervan op het GGD-samenwerkingsbelang moet vaststaan.
4. In te stemmen met de concept brief aan het AB

InleidingJaarstukken 2018 en begroting 2020

De GGD Hart voor Brabant (GGD HvB) is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) van gemeenten in Brabant-Noord en Midden-Brabant. De GGD voert voor ruim 1 miljoen inwoners in zijn werkgebied taken uit op het gebied van de publieke gezondheidszorg in opdracht van de gemeenten. Dit gebeurt op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) met een zogenoemd 'basispakket'. Dit pakket geldt voor alle gemeenten en wordt betaald uit een bijdrage per inwoner. De activiteiten die de GGD uitvoert voor alle gemeenten zitten in het uniform deel van het basispakket. Binnen het basispakket is ook ruimte voor lokale accenten, voor bijvoorbeeld gezondheidsbevordering, die door de gemeente zelf worden ingevuld. Als een gemeente naast dit basispakket met lokale accenten nog meer wil afnemen, kan dat door middel van plustaken.

Eerder dit jaar ontving u de beleidsvisie 2019-2023 GGD HvB en de kadernota 2020 GGD HvB met inhoudelijke en financiële uitgangspunten voor de begroting 2020. De begroting is op de kadernota een vervolgstap. De gemeenteraad kan met een zienswijze aangeven wat zijn oordeel is over de begroting 2020. Daarnaast kan hij kennisnemen van de jaarstukken 2018.

Deelname door GGD in een coöperatie

De gemeente 's-Hertogenbosch en haar partners willen naar een hechtere samenwerkingsvorm en kiezen daarbij voor de rechtspersoon coöperatie. Ook de GGD HvB wil deelnemen in deze coöperatie. De gemeenschappelijke regeling voor de GGD lijkt deze deelname mogelijk te maken. In de vergadering van 4 juli 2019 wordt het algemeen bestuur van de GGD HvB voorgesteld een besluit te

nemen over de deelname. Het algemeen bestuur kan hierover pas een besluit nemen als de raden van de gemeenten de mogelijkheid hebben gekregen hun bedenkingen en wensen over dit voorgenomen besluit kenbaar te maken. Dat staat vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen, Artikel 31a.

Beoogd effect

De gemeenteraad kan mede richting geven aan de inhoudelijke en financiële koers van de GGD Hart voor Brabant en op deze wijze invulling geven aan de rol die zij heeft binnen een GR (gemeenschappelijke regeling).

Duurzaamheid

n.v.t.

Argumenten

1.1 Dit is geregeld in de gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Noord

Conform artikel 35 van de Wet Gemeenteschappelijke Regelingen kunnen de raden van de deelnemende gemeenten bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de begroting 2020 naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen bij de begroting 2020 en biedt deze ter vaststelling aan het algemeen bestuur.

1.2 De begroting 2020 past binnen het beleid van de gemeente

In de kadernota 2020 van de GGD krijgt preventie, gezonde omgeving en inzicht meer aandacht. (De kadernota is ter informatie als bijlage toegevoegd en stond op de agenda van de raadsvergadering op 4 april 2019). Dit is vervolgens vertaald in de begroting 2020 van de GGD HvB. De begroting biedt de gemeente via lokaal maatwerk maximaal ruimte om invulling te geven aan gezondheidsbevordering, gezonde leefstijl en geestelijke gezondheid en de aandacht voor kwetsbare (veelal oudere) inwoners. Deze onderwerpen vullen we in met het netwerk positieve gezondheid waarin de GGD ook een rol heeft. In het uitvoeringsplan met de naam "Guus-beweegt-je" is via 5 programmalijnen invulling gegeven aan de taken gericht op preventie en gezondheidsbevordering.

1.3 De inhoudelijke koers zoals beschreven in de begroting 2020 is een uitwerking van de ambities uit de beleidsvisie 2019-2023 en de kadernota 2020 van de GGD.

In de begroting 2020 geeft de GGD aan wat zij in de publieke gezondheid willen bereiken en wat ze daarvoor gaan doen. Het grootste deel bestaat uit het werk dat zij al doet en blijft doen. Verder geeft de GGD per programma aan wat de ambities zijn, wat de activiteiten zijn om deze ambities te behalen hoe zij gaan meten of die ambities behaald worden. Deze ambities sluiten aan bij de in de kadernota 2020 bepaalde richting. Lokaal werken we via de 5 programma lijnen van 'Guus-beweegt-je', waarvoor een apart afspraken worden gemaakt over output (tellen) en outcome (vertellen / effectmeting). De globale uitwerking zover als die nu is, is als bijlage 10 opgenomen. De formele vaststelling van dit document, door het brede stakeholdersoverleg van "Guus", staat kort voor de zomer gepland.

2.1 De jaarrekening 2018 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring

Het jaar 2018 is met een positief jaarrekeningresultaat van € 357.164 afgesloten. Voor de bereikte resultaten verwijzen we naar jaarverslag: <https://www.ggdhartvoorbrabantjaarverslag.nl/2018> Alleen voor het verkrijgen van het stempel 'goedgekeurd' wordt een papieren versie voor de accountant gemaakt; het jaarverslag is verder niet op papier beschikbaar. De inzet van het resultaat wordt toegelicht in de financiële paragraaf.

3.1 Het is uitzonderlijk dat GGD als samenwerkingsverband, een samenwerkingsverband aangaat.

Voor deelname wel of niet, wordt geen zienswijze gevraagd en deze ontwikkeling is ook niet opgenomen in de begroting voor 2020. Het lijkt geen incident te zijn maar een structurele

ontwikkeling die dus ook een plek verdient in de begroting zodat het onderwerp zou kunnen worden van de zienswijze. Door het niet op te nemen in de begroting, kan de raad maximaal haar 'wensen en bedenkingen' uiten over dit voornemen.

Het voorstel wordt gebracht alsof de GR zelf gerechtigd is om dergelijke besluiten te nemen; in 3.2 wordt toegelicht dat wij dat anders zien. Daarnaast missen wij de juiste argumentatie om te kiezen voor deze vorm van samenwerking. De genoemde plustaaik, relatief licht, lijkt niet in verhouding tot de gekozen, relatief zware constructie. Samenwerken is ons inziens een kwestie van 'houding en gedrag'. Ook binnen de huidige gremia is samenwerking mogelijk. Dat wordt al een aantal jaren in de praktijk bewezen. In Tilburg is eerst ervaring opgedaan met deelnemen in een door de gemeente geïnitieerde coöperatie. Die ervaringen zijn niet ambtelijk gedeeld, helaas, maar volgens ons zijn er betere opties dan steeds nieuwe deelnames aan andere gremia.

Het effect van dergelijke deelnames is lastig uit te leggen in formeel juridisch jargon. In beeldspraak kunnen we dat wel: het moederschap is dan de gemeenschappelijke regeling, elke deelname in een coöperatie een sloep die er met een touwtje aan vastgemaakt wordt. De eerste sloep, deelname in de coöperatie van Tilburg, zal het moederschap niet hinderen in haar koers noch vertragen. Een tweede wellicht ook niet maar het lijkt niet de goede ontwikkeling. Waarom zaken op een sloep onderbrengen als er een groot en sterk moederschap is? Misschien hoeven we dat moederschap alleen maar iets anders in te richten om alles kwijt te kunnen wat mee moet op reis. We willen immers geen vloot van kleine bootjes die ons het zicht belemmert op het moederschap, de koers en het tempo. Een vloot is niet meer bestuurbaar. We willen dan ook nadrukkelijk waarschuwen voor deze ontwikkeling.

Volgens ons zou de GGD-basistaak (vgl. herinrichten van het moederschap) ook met eenduidige informatie-taak uitgebreid kunnen worden. De GGD kan dan een overeenkomst aangaan met de partners voor deze taak. Als de taak opgenomen wordt in de basistaken, mocht dit bij (nagenoeg) alle gemeenten spelen, hoeft er zelfs geen nieuwe overeenkomst afgesloten te worden. Juridisch biedt dit minder risico's en meer overzicht over ieders taken en verantwoordelijkheden. Hiervoor wordt niet gekozen. Reden om het maximale te kunnen doen: de wens te uiten dat wordt afgezien van deelname aan deze coöperatie.

3.2 het AB heeft geen bevoegdheid voor het besluit tot deelname aan een coöperatie met één gemeente

De GR heeft de mogelijkheid om nieuwe samenwerkingen aan te gaan en daarover als AB besluiten te nemen; hiervoor hebben gemeenteraden, door de goedkeuring van de GR, het AB bevoegdheid verstrekt. Dit geldt echter alleen als het een samenwerking betreft die geldt voor alle deelnemers aan de GR. Nu wordt alleen een samenwerking voorgesteld met één van de leden van de GR. Die bevoegdheid hebben de gezamenlijke gemeenteraden niet overgedragen aan het AB. Het AB is dus niet gerechtigd om dergelijke besluiten te nemen. Het alleen vragen om 'wensen en bedenkingen' is dan ook een verkeerde vertaling van de positie die gemeenteraden hebben in deze GR.

4. De zienswijze biedt de ruimte om onze overwegingen kenbaar te maken

Doordat we, gezien de formele ruimte van de GR, alleen onze 'wensen en bedenkingen' mogen uiten over deelname aan een coöperatie is er weinig tot geen ruimte voor een inhoudelijke toelichting. Voor de overige punten, jaarrekening 2018 en begroting 2020, hebben we wel de mogelijkheid om een zienswijze af te geven. We hebben daarom de overwegingen om af te zien van deelname vertaald naar een totaal argumentatie over sturing op de GGD en de rol van gemeenteraden daarin.

Kanttekeningen

3.1 Deelname vormt alleen ogenschijnlijk geen belemmering voor de gemeenten

Artikel 10, lid 5 van de gemeenschappelijke regeling beschrijft dat deelname in een coöperatie mogelijk is. Eén van de uitgangspunten om de GGD deel te laten nemen is dat het geen belemmering vormt voor de gemeenten. Het gaat om een plustak en daarbij geldt dat de GGD alleen formele samenwerkingsverbanden aan gaat voor de plustaken. Voor de GGD geldt dat zij hierbij uitvoering geeft aan haar plustaken voor die gemeente waar de coöperatie voor wordt opgericht. Het gaat dan om taken buiten het basistakenpakket van de GGD liggen en die de betreffende gemeente apart betaalt. Die betaling komt alleen voor die deelnemende gemeente boven op de reguliere gemeentelijke bijdrage. Dit betekent dat de wettelijke basistaken (w.o. jeugdgezondheid taken en gezondheidsbevordering) blijven lopen via de sturing in de gemeenschappelijke regeling (begroting en jaarstukken GGD). Deelname aan die coöperatie heeft daarmee, volgens de GGD, geen invloed op de wijze waarop de GGD nu met ons samenwerkt. Gezien de metafoor van moederschap ingetoomd door een vloot van sloepjes, denken wij dat de invloed van dergelijke constructies wordt onderschat.

3.2 Er zijn gemeenten die het college willen mandateren voor volgende vergelijkbare verzoeken

Het doel van elke overeenkomst of regeling is om afspraken zo vast te leggen dat de gemeente géén onvoorzien risico loopt. Dat geldt dus ook bij de afweging voor deze actie van de GR: we willen niet onverwacht aansprakelijk zijn voor juridische problemen of schulden van de coöperatie waar de GR in deelneemt. Bij de huidige voorstellen lijkt dat nog het geval, omdat het alleen gaat om samenwerking over plustaken, maar er zijn meerdere vormen van deelname aan een coöperatie mogelijk. Het is ongunstige lijn, kiezen voor deelname aan een coöperatie maar de verwachting dat die keuze vaker voorgelegd gaat worden. Per keer is eenzelfde zorgvuldige afweging nodig, zo niet afwijzing, omdat een deelname altijd leidt tot wijziging van het risicoprofiel. Om te kunnen reageren binnen de door de GR gestelde reactietermijn, zijn er gemeenten die overwegen om het college hiervoor te mandateren. Wij hebben als Uden niet alleen zorgen over de koers, deelnemen in coöperaties, maar wij stellen bovendien dat voor dergelijke besluiten het AB niet bevoegd is; een niet aanwezige bevoegdheid kan ook niet verlegd worden naar colleges.

3.3 Een minderheidsstandpunt kan makkelijk overruled worden.

De overwegingen tot het aangaan van deze coöperatie zijn erg algemeen van aard en daardoor niet of nauwelijks juridisch te beoordelen. Reden waarom wij in de argumenten door middel van beeldspraak de risico's hebben verwoord. Echter als gemeente Uden nemen wij hier een minderheidsstandpunt in, zowel over de risico's als over het mandaat. De kans dat, ondanks onze argumenten, het meerderheidsbesluit doorgang vindt, moeten we onder ogen zien. Dat is echter geen reden om ons op voorhand stil te houden. We zien het als onze taak ook deze kant van de kwestie te belichten en hebben al informeel de wethouder onze overwegingen laten doorgeven aan de secretaris van het bestuur van de GGD om hen daarmee in staat te stellen tijdig de juiste argumentatie aan te leveren dan wel het voorstel in te trekken.

Financiën

Financiën

De jaarrekening 2018 van de GGD geeft een positief resultaat van € 357.164. Het resultaat wordt toegevoegd aan de reserve huisvestingsvisie. Hiermee wordt verdere uitwerking van de vastgestelde dienstverlenings- en huisvestingsvisie gerealiseerd. Met de reserve worden huisvestingsrisico's opgevangen en daarbij blijft het streven om een structurele besparing van € 500.000 per jaar te realiseren op de huisvestingskosten. De algemene reserve is hoog genoeg voor de dekking van de risico's.

De gemeentelijke bijdrage 2020 wordt verhoogd met een indexering van 2,49% (loon- en prijscompensatie). Deze indexering zal in de begroting verwerkt worden.

In totaal bedraagt de bijdrage voor de gemeente Uden in 2020 na indexering €1.388.435.

Deelname door GGD in een coöperatie

De deelname van de GGD aan de coöperatie leidt niet tot een verhoging van de reguliere gemeentelijke bijdrage. De gemeente 's Hertogenbosch en de GGD regelen dit via de plustaken. De GGD-medewerkers blijven in dienst van de GGD. Wanneer de bedrijfskosten van de GGD substantieel stijgen, draagt de gemeente 's Hertogenbosch (opdrachtgever) deze kosten.

Communicatie

De begroting 2020 is besproken in het dagelijks bestuur van de GGD HvB. Het algemeen bestuur stelt de begroting 2020 en de jaarstukken 2018 op 4 juli 2019 definitief vast.

De zienswijze die de raad op 27 juni 2019 geeft, wordt naar het algemeen bestuur gestuurd, zodat deze bij de definitieve vaststelling van de begroting 2020 wordt meegewogen.

Op 4 juli neemt het algemeen bestuur een besluit over de deelname van de GGD HvB in een coöperatie.

De zienswijze van de raad wordt hierin meegenomen

Vervolg

Na het besluit van de raad zal de zienswijze over de begroting 2020 en de deelname in een coöperatie worden doorgegeven aan het dagelijks bestuur van de GGD HvB

Bijlagen

1. aanbiedingsbrief jaarstukken 2018 en begroting 2020, stuknr. 19.143230
2. jaarverslag 2018. online: <https://www.ggdhartvoorbrabantjaarverslag.nl/2018>
3. jaarrekening 2018, stuknr. 19.143233
4. accountantsverslag. Stuknr. 19.170677
5. begroting 2020, stuknr. 19.143226
6. Kadernota 2020 GGD HvB – zienswijze gemeenten, stuknr. 19.143229
7. Concept Zienswijze, stuknr. 19.171995
8. Aanbiedingsbrief bij 'wensen en bedenkingen' dl 1, stuknr. 19.170681
9. Aanbiedingsbrief bij 'wensen en bedenkingen' dl 2, stuknr. 19.170682
10. Aanbiedingsbrief bij 'wensen en bedenkingen' dl 3, stuknr. 19.170683
11. Toelichting grafische vertaling, stuknr. 19.171962
12. Jaarstukken, stuknr. 19.171761

Uden, 28 mei 2019

Burgemeester en wethouders van Uden

de secretaris

de burgemeester

drs. D. van Deurzen

drs. H.A.G. Hellegers